

Delavska Pravica

Glasilno krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop. v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, l. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

O delavskih strokovnih organizacijah

O nalogah in pomenu delavskih strokovnih organizacij smo že večkrat pisali. Vendar je pa potrebno, da se od časa do časa zopet povrnemo k njim.

To vsak ve, da ni današnja doba, prav za prav vsa kapitalistična doba, naklonjena delavskim strokovnim organizacijam. Kapitalistični svet se prav dobro zaveda, da tvori v človeški družbi veliko manjšino in da more uspevati le tedaj, če bo mogel veliko večino človeštva izrabljati za svoje namene. Delavstvo smatra kapitalizem za svojo avantgardo. Seveda ta avantgarda bi mogla kdaj kapitalizem tudi pokopati. Za sedaj ga vzdržuje. Da bo tako tudi v bodoče, mora biti delavstvo razbita.

Zato je geslo kapitalizma: razdvajaj. Razdvojeno delavstvo je namreč nesposobno učinkovitega odpora. Ker pa le ne more iti sedanja družba preko organizacij, zato ustanavlja tudi ona lastne »delavske strokovne organizacije«. Učinek takih »delavskih strokovnih organizacij« je in bo: še večja razbitost delavstva.

Resnična delavska strokovna organizacija se pa bori za to, da se delavstvo konsolidira, da dobiva smisel za skupnost, za skupne boje proti skupnim delavskim krivicam. S tega stališča se mora delavstvo boriti proti raznim »delavskim strokovnim organizacijam« prav tako kakor proti kapitalizmu. Znani rek velja tudi za te »organizacije«: Po njih sadovih jih boste spoznali!

Delavska strokovna organizacija se bori v različnih smereh. Hoče zboljšati gospodarski položaj delavstva. Zato se bori za odpravo krivic v podjetjih in za ureditev takega delovnega razmerja, ki bo delavstvo čimbolj zaščitil pred izkoriščanjem in delavce odtegnil nasilju poedinca. Zato boj za kolektivne pogodbe. Delavska strokovna organizacija je tudi pokretaška organizacija. Akcijska sila delavstva ni taka, kakršna bi lahko bila. Vzrok je v prvi vrsti meščansko orientirana miselnost delavca. Je pač kriva okolica in duševna hrana. Delavska strokovna organizacija se mora torej boriti z meščansko miselnostjo delavstva samega potom svojega lastnega časopisja in drugih izobraževalnih sredstev.

Meščanstvo prav rado govori o socialni pravičnosti. Seveda ne misli s tem resno. Je tudi le geslo, ki naj bi ne užigalo, ampak uspavalo delavstvo. Socialna pravičnost je namreč nemožna, dokler bo vladal kapitalistični gospodarski red. Za tega se meščanstvo vseh struj in svetovnih razovor bori z vso silo.

Delavstvo je pa v resnici za tak gospodarski in družabni red, v katerem bi vladala socialna pravičnost. Kajti le potom nje bo rešen telesnega in duhovnega suženjstva. Socialno pravičnost si bo moralo delovno ljudstvo samo priboriti. Tudi za tako borbo vzgaja svoje člane delavska strokovna organizacija.

Da more vršiti delavska strokovna organizacija svoje poslanstvo in svojo nalogo, mora biti neodvisna in samostojna. Zato je delavstvo z veseljem pozdravilo borbo JSZ za neodvisnost od politike. Skušnje so pokazale, da je politika v preteklosti strokovno organizacijo s tem, da jo je podvrgla svojim lastnim interesom, njeno borbenost in njeno aktivnost ohromela. Ponovni dvig JSZ dokazuje, da je njena pot pravilna. Da je pa JSZ samostojna, za to pa preskrbi delavstvo s tem, da točno plačuje svoje prispevke.

Delavstvo pa nima le materialnih obvez napram svoji organizaciji, ampak tudi moralne. Biti

Veličastna borba kranjskega delavstva

Tekstilno delavstvo v Sloveniji je napravilo prvi poskus, da se rešijo vprašanja delavstva za vso stroko čimbolj enotno. Ta poskus ni le obrambnega značaja, ampak pomeni zdrav pojav, da prinese red v to panogo samo. Kapitalistični gospodarski red je svoječasno ponosno poudarjal, da je red napredka in reda. Ptiča spoznaš po perju in petju, gotov gospodarski red pa po njegovem učinku. Učinek sedanjega kapitalističnega gospodarskega reda je beda najširših slojev delovnega ljudstva in anarhija v gospodarstvu samem. Višek te anarhije (nereda) je v brezposelnem konkurenčnem boju. Ta boj gre največ na račun delavskih mezd.

Zato je moralo nastopiti delavstvo samo. Ta nastop pomeni boj. V boju pa mora biti vodstvo. In to vodstvo mora imeti 100% avtoriteto, sicer je nevarnost, da bo šla borba mimo cilja. Naravni voditelji v takih borbah so sindikati. Ti so ustvarili poseben tarifni odbor, v katerega so poslali svoje zastopnike, in sicer iz central in krajevnih organizacij.

Prvo borbo je otvorilo tekstilno delavstvo v Kranju. Vzrok je bila bojazen, da se bodo razprave za sklenitev kolektivne pogodbe zavlačevale, postopno zniževanje plač v tekstilnih podjetjih v Kranju in še več drugih nerednosti. Radi tega je ustavilo delo. Pri tej akciji je kranjsko tekstilno delavstvo pokazalo tako solidarnost, da je mora biti vesel vsak iskren strokovničar in borec za delavske pravice.

Dne 21. avgusta je banska uprava sklicala razpravo na kraju samem. Te razprave so se udeležili od delavske strani: Centralni tarifni odbor in delavske strokovne organizacije ter zastupniki iz vseh tovarn. Dosežen je bil sporazum, katerega objavljamo v celoti, in ki se glasi:

Z a p i s n i k

o razpravi zaradi likvidacije štrajka v tekstilnih tovarnah v Kranju. — Navzoči podpisani. Po vsestranski razpravi se sklene sledeči sporazum: 1. Podjetniki izjavljajo, da bodo stvarno pristopili k razpravi radi sklenitve enotne kolektivne pogodbe za tekstilno stroko v dravski banovini. Gospod zastopnik banske uprave izjavlja k temu, da bo banska uprava sklicala prvo tozadevno razpravo na dan 28. avgusta t. l. Tozadevna vabila

mora disciplinirano, živeti s strokovno organizacijo, se uveljavljati le potom nje. Le taka delavska strokovna organizacija je močna, če se vsak zaveda, da niti en njen član ne bo napravil koraka brez nje. Kdor hoče rušiti avtoriteto delavske strokovne organizacije, hoče rušiti moč in silo delavstva. Pa naj bo ta oblečen v delavsko ali pa kako drugo »prijateljsko« obleko. Vsak član mora vedno na to pomisliti, pa bo vedno na jasnem, kaj je njegova dolžnost, če se ima odločiti za delavsko strokovno organizacijo ali pa proti njej.

Geslo naše mora biti: Vse z delavsko strokovno organizacijo!

bodo že jutri razposlana. — 2. Kar se tiče za-trjevalnih redukcij, temeljnih in akordnih mezd po 11. juliju 1936, gre to očitno za nesporazum, ker je nazadovanje zaslužkov nastopilo radi ukinitve nadurnega s 50% pribitkom plačanega dela, odnosno v poedinem primeru zaradi znižanja števila niti. V kolikor bi se pa morda ugotovilo, da so se v poedinih slučajih urne, odnosno akordne mezde vendar znižale, se bo upostavilo stanje dne 11. julija t. l. ter se bo eventualna razlika doplačala. — 3. Vršitev nadurnega dela v okviru zakonitih predpisov bo odvisna od vsakokratnega sporazuma med podjetji in delavstvom. — 4. Redno delo se prične v ponedeljek, dne 24. avgusta 1936, ob normalnem času. — 5. Podjetniki lojalno izjavljajo, da radi slavlje ne bodo nikogar preganjali ali odpustili. Delavstvo se pa zaveže, da obratne prostore, ki jih ima zasedene, takoj izprazni. — V Kranju, dne 21. avgusta 1936. Prečitano in podpisano. Zastopnik banske uprave: ing. Gorjanc, s. r. Za delodajalce: Horwitz, s. r. Sire Franjo, s. r. Prah, s. r. Markgraf, s. r. Božič Ant., s. r. Horak, s. r. Synovec, s. r. Heller, s. r. Za zvezo industrijcev: dr. Golja, s. r. Za Delavsko zbornico: Joža Golmajer, s. r. Za centralni tarifni odbor in delavske organizacije: Lovro Jakomin, s. r. Peter Lombardo, s. r. Vekoslav Bučar, s. r. Za delavstvo: Tominec Ivan, s. r. Pestotnik Ivan, s. r. Kristanc Franc, s. r. Šilar Janez, s. r. Strupi Primož, s. r. Pegan Janko, s. r. Nažičave Valent., s. r. Sušnik Janez, s. r. Močnik Franc, s. r.

★

Delavstvo s sporazumom ni bilo zadovoljno. Sklenilo je svojo borbo nadaljevati do popolne zmage.

Sijajna solidarnost, ki jo je kranjsko delavstvo pokazalo, je naravnost čudovita. Še bolj kot doslej naj bo ta solidarnost trdna, da bo moglo s pomočjo delavskih strokovnih organizacij svojo borbo zmagovito dokončati in priborjene sadove obdržati tudi v bodoče. Kranjsko delavstvo, vztrajaj v borbi! Le v organizacijski skupnosti je zmaga! Jugosl. strokovna zveza bo zastavila vse moči, da bo borba imela popoln uspeh.

Sv. maše v kranjskih tovarnah. V nedeljo dopoldne so bile v Inteksu, Jugobruni, Jugočeški in Tekstilindus na dvoriščih sv. maše. V Jugočeški se je vršila sv. maša v notranjih prostorih tovarne. Sv. mašam je prisostvovalo stavkajoče delavstvo, ki ni zapustilo tovarn. Pevci so pri sv. maši peli kongresne pesmi. Vsekakor lepo spričevalo za stavkajoče delavstvo.

Ali si že naročnik
Krekove knjižnice?

Shod tekstilnih delavcev v Mariboru

Enoten nastop tekstilnega delavstva

Vpričo važnih dogodkov, radi borbe za enotno kolektivno pogodbo vsega tekstilnega delavstva v Sloveniji, se je vršil v soboto, dne 22. avgusta, ob sedmih zvečer v veliki unionski verandi mogočen delavski shod. Shod je sklical krajevni tarifni odbor, v katerem so v enakem paritetnem razmerju zastopane vse tri mariborske strokovne organizacije.

Ko je predsednik tarifnega odbora, sodrug Karner, poudaril, da so se tu združile vse tri delavske strokovne organizacije, je to med tisočimi zborovalci povzročilo največji aplavz odobravanja. S tem je zbrano tekstilno delavstvo spontano dalo duška in dokazov, da se mu stadi tolika in zanj škodljiva gonja delavca proti delavcu, organizacije proti organizaciji. Danes tekstilni kapitalisti slabo plačajo brez ozira vse enako, zato morajo delavci prav tako brez ozira nastopiti složno proti kapitalistu. Tiste sile, ki so se toliko uporabljale za gonjo organizacije proti organizaciji delavstva, bi se naj rajši združile proti skupnemu delavskemu nasprotniku in bi s tem mnogo desegle. Mariborsko delavstvo to tudi v polni meri razume in čuti, zato je bil ta skupen shod vseh treh delavskih organizacij nepričakovana, vendar pa v delavstvu samem že dolgo zaželjena manifestacija delavske skupnosti.

Za Strokovno komisijo je govoril Karner, za Narodno strokovno zvezo pa Bučar iz Ljubljane, za Jugoslovansko strokovno zvezo pa Peter Rozman. Stavkajočemu delavstvu kranjske tekstilne industrije se je poslal pozdrav delavske solidarnosti v borbi za srečen uspeh sklenitve skupne kolektivne pogodbe. Mariborsko tekstilno delavstvo se zaveda važnih trenutkov in se tudi pripravlja, če bo treba na okope v boj za svoje pravice. Hočemo pravične plače, hočemo, da živimo človekavredno življenje tu na svoji narodni zemlji, ho-

čemo, da tuji kapital ne ustvarja za nas samo obubožanja in jetike. Z eno besedo: hočemo pravičnosti in reda. Vedno jačja enotna fronta mariborskega tekstilnega delavstva, katero že davno sem oznanja in propagira Jugoslovanska strokovna zveza, je za to najboljši porok. Pe-Ro.

Za kruh in pravico!

Pridite vsi na

TABOR

ki se bo vršil v nedeljo, 30. VIII. 1936
na Govcah

Ob 10 uri sv. maša. Po maši zborovanje.

Govori: 1. Delavec, si človek?

2. V boj za to priznanje!

3. Mladina, tudi tebi beseda!

Govorijo tovariši delavci.

Pomnimo:

**Le to bomo imeli,
kar si bomo sami priborili!**

Jugoslovanska strokovna zveza,
skupina Huda jama.

Proti prenizkim akordnim postavkam in priganjaštvu

Ogromni shodi rudarjev v revirjih TPD

Ze nekaj let sem vlada v revirjih TPD veliko nezadovoljstvo glede akordnih postavk, katere se vedno bolj znižujejo. V mnogih primerih rudarji kljub vsej pridnosti in naporom niso dosegli niti »gosposke dnine«. Resen opomin, da ne gre več tako dalje, je pokazal hrastniški štrajk.

Zahteva po reviziji akordnih postavk in sploh odpovedi kolektivne pogodbe je bila vedno jača. Zato so strokovne organizacije dosedaj veljavno kolektivno pogodbo TPD odpovedale. Ob tej priliki so se strokovne organizacije dobro zavedale, da delo za uveljavljenje nove kolektivne pogodbe ne bo lahko. Organizacije so sestavile centralni akcijski odbor, kateri je dal inicijativo, da so se sestavili tudi lokalni akcijski odbori iz zastopnikov obstoječih strokovnih organizacij. Ti odbori so šli tako v revirjih kot v Ljubljani takoj na delo za sestavo novega osnutka kolektivne pogodbe. V preteklem tednu se je vršila v Trbovljah širša konferenca, na kateri so zastopniki vseh strokovnih organizacij iz posameznih revirjev in načelniki II. rudarske zadrage delali na sestavi novega osnutka kolektivne pogodbe. Centralni akcijski odbor je nato v Ljubljani na podlagi zbranih predlogov sestavil besedilo kolektivne pogodbe. Nato se je vršila v Trbovljah ponovno ožja konferenca, na kateri se je osnutek še enkrat pregledal in, v kolikor je bilo potrebno, tudi popravil. Ker hoče centralni akcijski odbor delati v popolnem soglasju z vsem rudarskim delavstvom, se je sklenilo, da se v soboto, nedeljo in ponedeljek (22., 23. in 24. avg.) organizirajo po revirjih shodi, na katerih bo akcijski odbor poročal o svojem delu in predložil delavstvu v odobritev izdelani osnutek. Shodi, ki so bili sijajno obiskani, so se vršili v soboto 22. avg. v Zagorju in Kočevju, v nedeljo 23. avg. v Laškem, popoldne v Hrastniku in Rajhenburgu, v ponedeljek 24. avg. dopoldne pa v Trbovljah. Na shodih so poročali člani centralnega akcijskega odbora, in to: Za zvezo rudarjev Jugoslavije Jurij Arh, za Jugoslovansko strokovno zvezo Joško Rozman, za Narodno strokovno zvezo Vekoslav Bučar, za II. rudarsko zadrugo pa Franc Pliberšek. Na shodih so govorili tudi člani lokalnih akcijskih

odborov. Zborovanja so se izvršila v največjem redu in disciplini. Načelnik II. rud. zadrage s. Pliberšek je na shodih poročal o zgodovini bojev, ki so se vršili v rudarskih revirjih po svetovni vojni. O vsebini osnutka je poročal in ga obrazložil s. Arh. Poudarjal je, da so naše zahteve minimalne, zato da nihče ne bo mogel reči, da smo zahtevali nekaj nemogočega. Na teh minimalnih zahtevah pa bomo brezpogojno vztrajali. Predvsem hočemo revizijo akordnih postavk za ročni zasip v Hrastniku, Hudi jami in tesarjenje v vseh rudnikih, kakor tudi vseh onih postavk, katere so tako postavljene, da rudarji vsi svoji pridnosti in naporu ne doseže »gosposke dnine«. Dalje je zahteval rudarjev, da pridejo vsi rudarji, kateri so nad 8 in tudi več let zaposleni v rudniku, v kategorijo kopačev. Tov. Rozman je obrazložil potek konference, katero je sklicalo za 10. avgust rudarsko glavarstvo v Ljubljani. Na konferenci je bilo videti, da se TPD zelo mudi in želi, da bi se to vprašanje čimprej uredilo. Delavski delegaciji se je očitilo, da ni bilo nobene stvarne potrebe za odpoved kolektivne pogodbe. Zastopniki delavstva pa so ugotovili, da je hrastniški štrajk samo del vprašanj, katera je treba razčistiti. Posebno sistem akordov je tak, da je nujno potreben temeljite revizije. Nato je tov. Rozman poudarjal važnost in potrebo enotnega nastopa vsega delavstva. Taki slučajji, kot so se dogajali v teku zadnjih let, se ne smejo več ponoviti. Za njim je govoril tajnik NSZ, tov. Bučar. Tudi on je v svojem govoru poudarjal potrebo po slogi in edinosti. Le tedaj, če bo rudarsko delavstvo složno in enotno nastopalo, more upati na izboljšanje svojega težkega položaja. Nato so govorili še člani posameznih lokalnih akcijskih odborov. Vsi so izražali svoje zadovoljstvo nad tem, da se je ustvarila enotnost in skupen nastop vsega delavstva.

Zborovanja so potekla v največjem redu in disciplini. Rudarsko delavstvo je pokazalo, da je prav razumelo položaj, v katerem se nahaja. Zaveda se, da bo le složno in enotno zmoglo braniti svoje pravice. Od leta 1923. dalje ni bilo v revirjih tako ogromnih rudarskih zborovanj kot v teh dneh. Zato rudarji zro z zaupanjem v bodočnost. Dovolj

Zadnji teden

Se nekaj dni nas loči od tabora pri Sv. Joštu. Napišimo vse sile, da bo to največja manifestacija krščanskega delovnega ljudstva, kar jih je bilo v Sloveniji.

Delavstvo s kamniškega konca pride skupno z avtobusi, kolesi in vozovi. Delavci z gornjega konca Gorenjske pridite s prvim vlakom, iz Skofje Loke, Medvod in od Ljubljane pa naj pridejo, če le mogoče, s turistovskim vlakom, ki pelje iz Ljubljane okoli tričetrt na sedem. V Kranju pred Delavskim domom je zbirališče, odkoder odidemo z godbo na čelu k Sv. Joštu. Delavci iz kranjskega okraja pridite v skupinah na okrašenih kolesih ali vozovih. Šrambe za kolesa bo oskrbela kranjska skupina.

Spominsko ploščo in Krekov portret posebej bomo fotografirali in razglednice prodajali pri Sv. Joštu po 2 Din.

Pri Sv. Joštu v tamošnji gostilni bo zadostno poskrbljeno za kosilo in okrepčila.

Zadnje dni prodajte tudi še vse znake, če vam jih je kaj ostalo, denar izročite v pisarni JSZ v Kranju na dan tabora ali pa pri Sv. Joštu.

Vsaka skupina naj določi posebne reditelje. Trakove za rokave bodo dobili v Kranju.

Zadnji čas je za inserate, da jih pošljete upravi »Del. Pravice«. Prihodnja številka bo izšla v večjem obsegu. Vsaka gorenjska skupina mora imeti v tej številki vsaj en inserat.

Začnite temeljito akcijo za udeležbo. V vsaki vasi določite vsaj po enega člana, ki bo to delo prevzel.

Spominska plošča je že izgotovljena. Krekova sestra gđ. Cilka je izjavila, da je ta Krekov portret bolj natančen kakor celo katerakoli njegova fotografija.

Naš tabor pri Sv. Joštu dne 6. septembra je dovoljen. Prošnjo za dovoljenje je vložila Strokovna skupina delavstva in nameščenstva JSZ v Kranju. — Prav tako je dovoljen od okrajnega glavarstva v Laškem tabor na Govcah dne 30. avgusta. Prošnjo za dovoljenje je vložila skupina JSZ v Hudi jami. — Dovoljen je bil tudi naš tabor pri Svetem Križu nad Jesenicami, kateri se je vršil 26. julija. Prošnjo za dovoljenje je vložila Strokovna skupina JSZ na Jesenicah.

Kovinarji

Sv. Križ nad Jesenicami. V nedeljo, dne 23. avgusta, se je vršil sestanek skupine, na katerem je poročal g. župnik Krašna, predsednik skupine Čop Metod in predsednik jeseniške skupine Pukišič Lojze. V poročilih so bile delavstvu v podrobnostih pojasnjene priprave in potek ter uspeh delavskega tabora. Dalje so bili člani seznanjeni z delom strokovnih organizacij, z zahtevami strokovnih organizacij po uvedbi nedeljskega in prazničnega počitka, letnega plačanega dopusta in povračila družinske doklade in stanovanjske doklade ter o vseh drugih dnevnih perečih potrebah in zahtevah jeseniškega delavstva. Na sestanku je bil nato tudi razgovor o udeležbi pri nedeljski proslavi Krekovega prosvetnega društva, o udeležbi na delavskem taboru ob priliki odkritja Krekove plošče na Sv. Joštu ter o prireditvi tržiškega delavstva, ki se bo vršila v oktobru. Sestanek je lepo uspel.

Javornik. Kakor je že vsemu članstvu znano, se bo vršil v nedeljo, dne 6. septembra, tabor gorenjskega delavstva pri Sv. Joštu. Naša dolžnost je, da se tabora vsi do zadnjega udeležimo in s tem pokažemo, da je seme, ki ga je vsejal ob ustanovitvi naše skupine dr. Jan. Ev. Krek, padlo na rodovitna tla. Vsi do zadnjega na tabor, naj bo te dni naš klic! — Znaki za kritje stroškov za ploščo se dobe pri organizacijskih zaupnikih. Vsak naj žrtvuje par dinarjev!

Kamnik. Strokov. skupina kovinarjev v Kamniku sklicuje članski sestanek za nedeljo, dne 30. avgusta t. l., v restavraciji »Grajski dvor« (pri Petru, poleg sodnije) ob 9 dopoldne. — Tovariši, tovarišice, zavedajmo se, da je sestanek za vse članstvo in ne samo za odbor. Vsi in točno na sestanek! — Predsednik.

je bilo nepotrebne medsebojne borbe. Sedaj je treba sloge in dela, da se položaj našega rudarskega delavstva vsaj nekoliko popravi.

Drobne vesti

Občinske volitve: Domžale: Volivcev 740, volilo 525 (71%); Vrečar (JRZ) 339, Končan (opozicija) 186. — Dvor na Dolenjskem: volivcev 344, volilo 289 (84%); Ravniki (JRZ) 146, opozicija 143. — Zagradec na Dolenjskem: Volivcev 391, volilo 297 (76%); Košak (JRZ) 188, Orel (opozicija) 109. — Žužemberk: Volivcev 750, volilo 496 (66%); Lavrič (JRZ) 329, Pehani 167.

Zenica je dobila od ministrstva s posebno uredbo oprostitev vseh davkov in carine prost uvoz vseh za produkcijo potrebnih predmetov.

Železniške delavnice v Kraljevu so te dni začele obratovati. Zaenkrat se obratuje samo v oddelku za popravilo tovornih vozov. Postopoma se bo začelo delo tudi v oddelkih za popravilo osebnih voz in strojev. Ko bo obrat v polnem predvidenem obsegu deloval, bo ta delavnica zadostovala za potrebe cele države. Delavne moči se bodo privajale s prestavitvijo iz dosedanjih delavnic, ki bodo postopoma sploh ukinjene, deloma pa jim bo skrčen obseg obratovanja na najnujnejša in enostavna popravila.

V Skoplju se bo zgradilo novo, moderno železniško postajno poslopje.

V rudniku kromove rude »Trnava« blizu Preševa v južni Srbiji so rudarji ustavili delo, ker jim podjetje že več mesecev ni izplačalo mezd. Zahtevajo tudi, da podjetje izvaja zakon o zaščiti delavcev in da ne zaposluje 10—12 letnih otrok pri težkem delu v rudniku.

Imenovana sta nova senatorja: dr. Mehmed Spaho, železniški minister, in dr. Djerić, advokat iz Tuzle.

6000 stavbincev je zastavkalo v Zagrebu. Zahtevajo minimalne mezde 4 Din na uro.

Pekovski pomočniki v Belgradu so s svojim štrajkom propadli. Ker se je po velepekarnah (tovarnah za kruh) dosegel sporazum, ni bilo pomanjkanja kruha in mojstri so ostali uporni. Pomočnikom ni ostalo drugega, kot da so se vrnili na delo pod starimi pogoji, kolikor so jih mojstri sploh sprejeli.

Pleskarji pa se dobro drže in nadaljujejo stavko ter ne bodo odnehali od svojih zahtev. Razpokoženje je na višini.

Borbe v Španiji se nadaljujejo, spremljane z nezmanjšanimi grozovitostmi in nečloveško podivjanostjo na obeh straneh. Vlada napoveduje odločitev v 14 dneh. Poročajo tudi, da se pripravljajo nekaka pogajanja med vlado in uporniki. Vladi prihaja iz Amerike cela ladja orožja in municije.

Na pogodbo o nevmiševanju v španske dogodke je Nemčija sedaj za Italijo pristala, potem ko so dobili uporniki iz Nemčije in Italije toliko orožja, zlasti pa letal, da so močno ojačeni. — Tudi Jugoslavija je pristala na pogodbo. Pristavila pa je, da samo pod pogojem, da se zakoniti vladi more v primeru kakega upora ali vstaje v državi nuditi pomoč.

Hitler je z enostavnim odlokom podaljšal vojaški kadrski rok na dve leti. Nemčija bo imela tako stalno en milijon vojakov pod orožjem. To smatrajo kot odgovor na povečanje ruske armade.

Uspeh obiska francoskega generala Gamelina v Varšavi je ta, da bo novi poljski diktator Ridz Smigly obiskal Pariz in da bo dobila Poljska od Francije posojilo za povečanje vojnega zrakovstva.

Arabska vstaja v Palestini zahteva vedno nove žrtve. V enem samem dnevu je padlo v bojih z angleškimi četami 40 mož.

Veležidajniški proces se je vršil v Moskvi proti bivšim prvakom ruskih boljševikov. Obtoženi so bili, da so v zvezi s Trockijem in po njegovih navodilih iz inozemstva ter s pomočjo hitlerjevske tajne policije »Gestapo« hoteli ubiti Staljina, Vorosilova, Kaganoviča in druge vodilne može sodobne Rusije. Sodišče je po priznanju vse obtožence, 15 po številu, obsodilo na smrt, med njimi tudi Kamenjeva in Zinovjeva. Trocki, ki varuje svojo kožo na Norveškem, pravi, da pomeni to konec stare ruske komunistične stranke.

1.750.000 mož stalne armade bo imela v bodoče sovjetska Rusija. To bo najštevilnejša armada na svetu.

Grška vlada je izdala ukaz, da se »pozaklenejo« vse pisarne političnih strank, katerim je s kraljevim ukazom o ukinitvi nekkih členov ustave itak prepovedano vsako delo med ljudstvom.

Italija ima še vedno pod orožjem 1.200.000 mož. Zdi se, da Mussolini nečesa pričakuje.

Kaj nam je pripravil
stric Tivar
za jesen in zimo?

Lepe sportne oblekce od din. 70-180-
Mornarske oblekce " 90-150-
Zimske suknjiče " 190-260-
Sportne čepice " 10-20-

Za deklice:
Oblekce od din. 89-159-
Zimske plašče " " 160-340-

Hubertuse
garantirano nepremočljive
za dečke in deklice
od din. 160-220-

TIVAR
OBLEKE

40 letni jubilej Krekovega prosvetnega društva na Jesenicah

Krekovo prosvetno društvo na Jesenicah proslavi v nedeljo 40 letnico svojega obstoja. Dolga doba je to, skoraj pol stoletja. Častno delo je vredno proslave. Iz delavstva je zrasla potreba po tem društvu. Delavstvo je to društvo poklicalo v življenje. Delavstvo je tudi tvorilo ves čas obstoja jedro in glavni kader delavnih društevnikov. Tekom te dolge dobe so bili hudi viharji. Res je in škoda je, da delavstvo ni vedno dobivalo v svojih društvih svoje specialne stanovske izobrazbe. Zaradi razmer časa je nastala velika vrzel pri vzgoji pravih delavskih pobornikov, ker je bilo dela na raznih drugih poljih v izobilju in ker se je običajno temu delu dala prednost. Ob ustanovitvi je bilo geslo ustanovitelja dr. Kreka: »Za delavca« in naj se to geslo ob 40 letnici oživi in naj bo simbol za delo v prosvetnih društvih v naših industrijskih centrih. Potreba vzgoje delavske mladine je tako nujna, da je neizogibno, da merodajni faktorji to potrebo spoznajo, jo podpirajo in podprejo zlasti prizadevanje »Mladinske zveze« Jugoslovanske strokovne zveze, ki hoče

mladino v delavsko stanovskem pravcu izobraziti in vzgojiti.

Krščansko soc. delavstvo z Jesenic pozdravlja jubilej Krekovega prosvetnega društva z željo, da se poglobi in osredotoči delo v tem društvu po Krekovem geslu: Za delavca.

Damast in platneni gradl za žimnice zelo ugodno in v veliki izbiri pri tvrdki

Robert Goli

Ljubljana, Šelenburgova 3

Knjigarna in papirnica

»Domovina«

Celje, Kralja Petra c. 45.

Priporoča se za nakup šolskih knjig in šolskih potrebščin po ugodnih cenah.

Smrtna nesreča v Hudi jami

V petek, dne 14. avgusta, je še ves vesel in zdrav šel na delo naš stanovski tovariš France Mejač. Niti on, niti drugi nismo najmanj slutili, da je to njegova zadnja pot — zadnji siht. Kot naddelavec v strojnem jašku »Liša« je začel svoje naporno in nevarno delo ob eni. Nemila usoda pa je zahtevala, da je postal ravno on nekako ob pol treh že osma žrtev od 1. 1919 v našem rudniku. V 19. letu starosti, poln upov in nad, nas je zapustil. V trenutku je s kamenjem naloženim vozičkom strmoglavil 78 m v globino. Kje so neobhodno potrebne varnostne naprave? Kje je rudarska nadzorna oblast? Kje je nadomestilo in odškodnina težko prizadetim staršem, katerim je bil on edina opora? Njegovo truplo smo pokopali v nedeljo na pokopališču v Turju pri Sv. Štefanu ob izredno veliki udeležbi njegovih tovarišev rudarjev, drugih znancev in prijateljev. — Dragi France, bil si miren, tih in splošno priljubljen značaj, spoštoval si tovariše, zato ti tudi mi vračamo spoštovanje z vzklikom: Spomin na tebe, France, naj živi med nami! Bodi ti zemljica lahka, vsem težko prizadetim sorodnikom pa naše globoko sožalje!

Tabor na Homcu

Glede na razposlano okrožnico okrajnega odbora JRZ za kamniški okraj in na tozadevni članek v »Slovenec« z dne 25. avgusta 1936, v katerem zavrača vso krivdo, da ni bil dovoljen tabor na Homcu dne 2. avgusta 1936, na Jugoslovansko strokovno zvezo, izjavljamo:

Prijava za tabor je odposlala najprej skupina lesnega delavstva na Duplici dne 22. julija 1936. Ker je pa sresko načelstvo v Kamniku izjavilo, da skupina ni upravičena za take prijave, je takoj po tem obvestilu poslala novo prijavo centrala, in sicer 29. julija 1936. Govor tov. Pestotnika je Jugoslov. strokovna zveza predložila sreskemu načelstvu 31. julija 1936. Predsednik JSZ, tov. Srečko Žumer, je bil po ljubljanski policiji obveščen, da tabor ni dovoljen, 1. avgusta 1936 ob 10 dopoldne.

Iz tega mora vsak videti, da ni krivda, da je prišlo do prepovedi tabora, »izključno le na strani centrale Jugoslov. strokovne zveze v Ljubljani«, kakor pravi »Slovenec«.

Jugoslov. strokovna zveza v Ljubljani.

Lesni delavci

Duplica. V soboto, 29. t. m., bo popoldne po delu ob 13 članski sestanek v gostilni pri »Planavškuc«. Poročal bo tov. Lombardo o mnenju poravnalnega sodnika k naši kolektivni pogodbi. Ker je zadeva zelo važna, zato gotovo pridite vsi in vse! Točnost! Žrtvujte eno uro tudi zato, da spoznate po organizaciji svoj položaj! Bomo videli, koga ne bo!?

Važna pridobitev za naše železničarje

Vsem našim članom železničarjem sporočamo, da se je na naše lanskoletno prizadevanje pri merodajnih faktorjih v Belgradu posrečilo oživitvoriti novo »Obrtno šolo« pri železniški delavnici v Mariboru, in sicer za otroke naših železničarjev v Sloveniji. V letošnjem letu, 1. sept., se sprejme 40 učencev, in sicer 32 ključavničarskih, 7 strugarških in 1 tapejniški. Šola bo trajala 4 leta in je — v smislu uredbe ministrstva za prosveto — enaka 4 razredom srednje šole z malo maturo. Za časa šolanja dobivajo učenci dnevnice, in sicer v 1. in 2. letniku po 12 Din, v 3. letniku po 14 Din in v 4. letniku po 16 Din za vsak delovni dan. Za slučaj bolezni so zavarovani pri žel. boln. fondu. — Za sprejem so sledeči pogoji: 1. da je fizično in duševno zdrav, kar ugotovi pri pregledu žel. zdravnik v Mariboru; 2. da ima dva z uspehom dovršena razreda srednje, meščanske ali njim enakovredne šole; 3. da ni starejši od 16 let in 8 mesecev s 1. sept. t. l. in 4. da se zaveže po izšolanju ostati vsaj tri leta v žel. službi. Prošnje je kolkovati s 5 Din in priložiti sledeče: a) državljansko izkaznico (ne domovnico), b) krstni list, c) šolsko spričevalo, d) npravstveno spričevalo, toda samo v slučaju, ako ne prihaja neposredno iz šole, in e) odobrenje in obvezo staršev, potrjeno od oblasti (občine, policije), sledeče vsebine: »Odobravam mojemu sinu, da more kot učenec vstopiti v obrtno šolo pri glavni žel. delavnici v Mariboru. Obenem se obvezujem, da bo moj sin po uspešno končanem šolanju — v slučaju zahteve železniške uprave — ostal v službi najmanj tri leta. Če bi pred potekom tega roka zapustil delo, se obvezujem plačati brez sodnega spora vse stroške, ki jih je imela železn. uprava za časa njegovega šolanja.« - Prošnje je predlagati osebno ali pismeno priporočeno do 1. septembra t. l. na »Delavnice državnih železnic v Mariboru«. Po tem terminu predložene prošnje se ne bodo upoštevale.

Nameščenci

Tabora gorenjskih skupin JSZ in Mladinske zveze dne 6. sept. 1936 pri Sv. Joštu nad Kranjem in odkritja spominske plošče Jan. E. Kreku se udeležimo nameščenci korporativno.

Vsa navodila glede udeležbe na tem taboru veljajo kot za ostale udeležence.

Tovariši — udeležba naj bo tudi od naše strani častna!

Celjsko okrožje

Članstvo v celjskem okrožju naj se za gotovo udeleži tabora na Govcah. Do desete ure naj bodo vsi na Govcah pri cerkvi.

Celje. Vse članstvo, ki gre na tabor, se zbere ob pol sedmih zjutraj na kolodvoru. Pripeljite s seboj tudi prijatelje!

Navodila za tabor na Sv. Joštu

Kamniški okraj. Tovariši! Dne 6. septembra bo tabor na Sv. Joštu, katerega naj se udeleže vse skupine (sklep seje v Kamniku). Gremo pa skupno. Tovariši iz Domžal, Jarš, Vira, Količevega, Preserij in Radomelj se bodo zbrali v Mengšu (pri Mariji). Odhod točno ob ¼6. Drugi iz Duplice, Perovega, Stahovice, Črne itd. pa naj počakajo v Mostah in se priključijo tovarišem, ki pridejo iz Mengša. V Mostah naj bodo točno ob ¼6 zjutraj. Za shrambo koles bo preskrbljeno.

★

Tovariši! Na delo! Kamniški okraj se mora res disciplinirano, dostojno in častno ter kot poseben del Gorenjske oddolžiti spominu Janeza Evangelista. Okrasite kolesa in vozove z zelenjem, trobojnicami in belimi zastavicami. Na agitacijo za čim večjo udeležbo iz okraja!

Na predvečer 5. septembra naj mogočno zagorijo kresovi po vseh vaseh v počastitev našemu rajnemu dr. Kreku, v znak, da tukajšnje delavstvo misli nanj, ter da vse delavstvo vabimo na dan 6. septembra k Sv. Joštu. Vsi in vse na svidenje pri Sv. Joštu!

To in ono

Razprava glede kolektivne pogodbe za tekstilno industrijo. Kraljevska banska uprava je razpisala za petek, 28. t. m., ob 10 dopoldne v knjižnici banske palače na Bleiweisovi cesti razpravo glede kolektivne pogodbe za tekstilno industrijo dravske banovine.

Združeno romanje k Mariji Bistriški in Mariji Lurški v Rajhenburg bo od 6. do 8. septembra. Podrobna pojasnila dobi vsakdo zastoj, če sporoči svoj naslov upravi »Po božjem svetu« v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Iz uredništva

Iz uredništva. V članku iz Škofje Loke z dne 13. avgusta pod naslovom: Ureditve plačilnega sistema in napredovanja v podjetju »Šešir«, se je vrnil nezlonamerni, toda mogoče malo ponesrečni izraz »o hitrih jezičkih in lepih obrazkih«, ki pa nima nobene zveze s kakimi intimnimi odnosi med vodstvom podjetja in delavkami. Zato prosimo, naj se zgoraj omenjeni izraz ne tolmači v tem smislu.

Pogrebni zavod IVAN GAJŠEK V LJUBLJANI

oskrbuje pogrebe, ekshumacije in prevoze umrlih iz Ljubljane na deželo in obratno.

Prevoze izvršujem z mrlškimi avtomobili, vozovi ali po železnici strogo po dogovoru in strokovnjaško.

Na zalogi imam vsakovrstne lesene in kovinaste mrlške krste. Za slučaj potrebe se priporoča lastnik podjetja **Ivan Gajšek, Ljubljana**, Zaloška cesta št. 1-I, in 6. **Cene konkurenčne!** Telefon št. 33-69

KNJIGOTISK
BAKROTISK
KLIŠARNA

LITOGRAFIJA
KAMENOTISK
OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA • KOPITARJEVA 6
ILUSTRACIJE IN KLISEJI DAJO REKLAMI
SELE PRAVO LICE. - ZA REKLAMO V VL
SOKIH NAKLADAH UVAZUJTE LE OFF-
SETTISK, KI JE DANES NAJCENEJŠI!